

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11Co/14/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2119210010
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erika Tischlerová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:2119210010.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eriky Tischlerovej a členov senátu Mgr. Lucie Mizerovej a JUDr. Petra Dumana, v právnej veci žalobcov: 1/ A. B., nar. X.X.XXXX, bytom C. XXX, 2/ B. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. XXX/XX, E., zastúpených splnomocnencom: MICHALIČKA advokáti s.r.o., so sídlom Halenárska 18, Trnava, IČO: 53 309 936, proti žalovanému: F. D., nar. XX.X.XXXX, bytom G. XXX/XX, E., zastúpenému advokátkou: JUDr. PhDr. Jaroslava Balážiová, so sídlom Dolné bašty 2, Trnava, o určenie, že dôvody vydedenia v listine o vydedení nie sú dané, o určenie, že poručiiteľka nebola v čase spísania listiny o vydedení a závetu spôsobilá zriadiť listinu o vydedení a závet pre duševnú poruchu, ktorá ju robila na tieto úkony neschopnou a že neboli spísané slobodne, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Trnava z 10. augusta 2022 č. k. 37C/23/2019-309, takto

rozhodol:

- I. Odvolanie žalovaného proti zastavujúcemu výroku I. odmieta.
- II. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch II. a III. a v závislom výroku IV. o trovách konania p o t v r d z u j e.
- III. Žalobcom priznáva proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. konanie v časti o určenie, že dôvody vydedenia v listine o vydedení poručiiteľky H. B., spísanej dňa 6.9.2014 do notárskej zápisnice Notárskeho úradu JUDr. Andreja Slezáka, N 339/2014, NZ 32650/2014, NCRIs 33317/2014, NCRza 4654/2014, nie sú dané, zastavil; výrokom II. určil, že poručiiteľka nebola v čase spísania listiny o vydedení spísanej dňa 6.9.2014 do notárskej zápisnice Notárskeho úradu JUDr. Andreja Slezáka N 339/2014, NZ 32650/2014, NCRIs 33317/2014, NCRza 4654/2014, spôsobilá zriadiť listinu o vydedení pre duševnú poruchu, ktorá ju robila na tento úkon neschopnou, a že nebola spísaná slobodne; výrokom III. určil, že poručiiteľka nebola v čase spísania závetu spísaného dňa 25.5.2014 do notárskej zápisnice Notárskeho úradu JUDr. Andreja Slezáka N 218/2014, NZ 19656/2014, NCRIs 20051/2014, NCRza 2819/2014, spôsobilá zriadiť závet pre duševnú poruchu, ktorá ju robila na tento úkon neschopnou a že závet nebol spísaný slobodne; výrokom IV. priznal žalobcom nárok na náhradu trov konania v rozsahu 33,34 %.

2. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 34, § 38 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“ alebo „OZ“), § 137, § 144, § 145 ods. 1, 2, § 146 ods. 1, § 185 ods. 1, § 187, § 191 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

3. Vecne dôvodil, že žalobcovia sa návrhom došlým súdu dňa 12.11.2019 domáhali vydania rozhodnutia, ktorým by súd určil, že: 1/ dôvody vydedenia v listine o vydedení poručiiteľky H. B. spísanej dňa

6.9.2014 do notárskej zápisnice Notárskeho úradu JUDr. Andreja Slezáka, N 339/2014, NZ 32650/2014, NCRIs 33317/2014, NCRza 4654/2014 nie sú dané (žaloba bola v tejto časti vzatá späť a konanie bolo zastavené - pozn. sudcu), 2/ poručiiteľka nebola v čase spísania listiny o vydedení spísanej dňa 6.9.2014 do notárskej zápisnice Notárskeho úradu JUDr. Andreja Slezáka, N 339/2014, NZ 32650/2014, NCRIs 33317/2014, NCRza 4654/2014 spôsobilá zriadiť listinu o vydedení pre duševnú poruchu, ktorá ju robila na tento úkon neschopnou, a že nebola spísaná slobodne, 3/ poručiiteľka nebola v čase spísania závetu spísaného dňa 25.5.2014 do notárskej zápisnice Notárskeho úradu JUDr. Andreja Slezáka, N 218/2014, NZ 19656/2014, NCRIs 20051/2014, NCRza 2819/2014 spôsobilá zriadiť závet pre duševnú poruchu, ktorá ju robila na tento úkon neschopnou a že závet nebol spísaný slobodne. Uviedli, že v dedičskom konaní vedenom po poručiiteľke H. B., I. D., nar. XX.XX.XXXX, ktorá zomrela XX.XX.XXXX, Okresný súd Trnava v konaní sp. zn. 19D/184/2018 konajúci prostredníctvom notára JUDr. Miroslava Gregora, na pojednávaní dňa 15.10.2019 odkázal žalobcov, vzhľadom na vznesené skutkové námietky v dedičskom konaní, na podanie žalôb voči žalovanému. Žalobcovia sú poručiiteľkini synovia, tzn. zákonní dedičia I. dedičskej skupiny a žalovaný, ktorého poručiiteľka ustanovila za závetného dediča, je jej synovec; poručiiteľka počas svojho života spísala dňa 25.5.2014 závet do notárskej zápisnice Notárskeho úradu JUDr. Ing. Andreja Slezáka č. N 218/2014, NZ 19656/2014, NCRza 2819/2014, NCRIs 20051/2014, následne dňa 6.9.2014 spísala listinu o vydedení svojich dvoch synov do notárskej zápisnice Notárskeho úradu JUDr. Ing. Andreja Slezáka, N 339/2014, Nz 32650/2014, NCRza 4654/2014, NCRIs 33317/2014. Podľa žalobcov poručiiteľka v čase spísania závetu a listiny o vydedení trpela duševnou poruchou, ktorá ju robila na tieto úkony neschopnou a tiež dôvody vydedenia uvedené v listine o vydedení, ako neposkytnutie starostlivosti, neprejavenie opravdivého záujmu zo strany žalobcov, nie sú pravdivé a nie sú dané. Spôsobilosť na právne úkony poručiiteľky bola predmetom skúmania v konaní na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 26Ps/6/2014 o pozbavenie spôsobilosti na právne úkony, v spojení s odvolacím konaním vedeným na Krajskom súde v Trnave pod sp. zn. 11CoP/180/2017, ktorých výsledkom bolo obmedzenie spôsobilosti poručiiteľky na právne úkony. Znalkyňa z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria, MUDr. Monika Gregorová v znaleckom posudku č. 4/2015 zo dňa 6.2.2015 uviedla, že: 1/ H. B. trpí duševnou chorobou, a to konkrétne vaskulárnou demenciou, strednej ťažkosti, presný začiatok demencie sa nedá s istotou určiť, na jeseň 2014 už boli klinické známky demencie u nej pozorovateľné. V psychiatrickom vyšetrení zo dňa 6.10.2014 sa uvažuje o predementnom syndróme, choroba sa musela u nej vyvíjať minimálne v priebehu niekoľkých mesiacov pred jeseňou 2014, keďže demencia sa vyvíja do klinického obrazu niekoľko mesiacov. U vyšetrovanej daný stav nastal pravdepodobne dňa 7.2.2014, kedy bol neurológom hodnotený ako TGA (tranzitórna globálna amnézia), avšak nie je vylúčené, že sa už jednalo o príznak demencie, nakoľko neboli vyšetrené intelektovo mnestické funkcie, 2/ demencia u menovanej je stredne ťažkého stupňa, a teda ovplyvňuje jej konanie v spoločnosti a v styku s ľuďmi zásadným spôsobom - nie je vôbec schopná sama vykonať akýkoľvek právny úkon, je odkázaná na pomoc druhej osoby pri bežných činnostiach (návšteva lekára, dohľad nad užívaním liekov, nákupy, príprava stravy, manipulácia s peniazmi), 3/ choroba je trvalého charakteru a je nevyliciteľná, 4/ vyšetrovaná trpí poruchami pamäti, 5/ u vyšetrovanej sú dané predpoklady na pozbavenie spôsobilosti na právne úkony v celom rozsahu, 6/ prognóza ďalšieho vývoja jej zdravotného stavu je nepriaznivá, vyšetrovaná vyžaduje 24-hodinovú starostlivosť. Znalkyňa bola názoru, že stav nastal u poručiiteľky už vo februári 2014. Okresným súdom Trnava bolo v tejto veci (sp. zn. 26Ps/6/2014) nariadené kontrolné znalecké dokazovanie - znalecký psychiatrický posudok zo 17.8.2016 bol vypracovaný znaleckou organizáciou - Psychiatrická nemocnica Ph. Pinela. Na pojednávaní pred súdom (sp. zn. 26Ps/6/2014) dňa 16.1.2017 bola vypočutá zástupkyňa znaleckej organizácie, ktorá uviedla, že H. B. trpí cievnym ochorením mozgu s demenciou III. stupňa a dokázateľne ňou trpela od 7.2.2014. Zo znaleckých posudkov a z výsluchu znalcov je zrejmé, že: 1/ znalkyňa MUDr. Gregorová má za to, že vyšetrovaná nebola od februára 2014 na 99 % spôsobilá na právne úkony, 2/ znalkyňa MUDr. Elena Žigová má za to, že H. B. trpí cievnym ochorením mozgu s demenciou III. stupňa a dokázateľne ňou trpela od 7.2.2014. V konaní pred Okresným súdom Trnava sp. zn. 26Ps/6/2014 vo veci pozbavenia spôsobilosti na právne úkony H. B. bol dňa 16.1.2017 vyhlásený rozsudok, ktorým súd rozhodol o obmedzení spôsobilosti na právne úkony H. B., a to na základe znaleckých posudkov a výsluchov znalcov (rozsudok bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 11CoP/180/2017 z 5.3.2018, a nadobudol právoplatnosť dňa 5.3.2018). Vykonaným dokazovaním v konaní sp. zn. 26Ps/6/2014 bolo preukázané, že poručiiteľka trpela duševnou chorobou - demenciou najneskôr už vo februári 2014 a k zhoršeniu jej zdravotného stavu došlo po smrti jej manžela, ktorý zomrel dňa XX.X.XXXX - podľa žalobcov poručiiteľka už vo februári 2014 trpela duševnou poruchou, pre ktorú nemohla byť spôsobilá na právne úkony, pričom jej zdravotný stav sa zhoršoval. V konaní sp. zn. 26Ps/6/2014 sa preukázalo, že poručiiteľka bola pri svojom konaní výrazne ovplyvňovaná

žalovaným, ktorý s ňou manipuloval - o tom svedčí aj skutočnosť, že poručiiteľka tri dni po smrti svojho manžela (otca žalobcov), kedy znalkyňa konštatovala, že bola v zlom stave, bezodplatne a bez zriadenia vecného bremena alebo iného zabezpečenia jej ďalšieho bývania, prepísala svoj podiel na dome na žalovaného, čím prakticky prišla o strechu nad hlavou; zaopatrovaciu zmluvu poručiiteľka podpísala až 16.6.2014. Poručiiteľka spísala závet dňa 25.5.2014 a listinu o vydedení dňa 6.9.2014 - v zmysle znaleckého posudku znalkyne MUDr. Gregorovej (s ktorého závermi sa stotožnila znalecká organizácia Psychiatrická nemocnica Ph. Pinela), na jeseň 2014 už boli klinické známky demencie u poručiiteľky pozorovateľné, teda choroba sa musela vyvíjať minimálne v priebehu niekoľkých mesiacov pred jeseňou 2014, znalkyňa MUDr. Gregorová pri výsluchu uviedla ohľadom termínu od kedy menovaná nebola spôsobilá na právne úkony, že je na 99 % presvedčená, že to už mohlo byť vo februári 2014, dokonca aj pár mesiacov predtým, čo potvrdzuje údaj o stave dezorientácie; znalecká organizácia uviedla, že na podklade dôkazov zo zdravotnej dokumentácie sa počínajúca demencia datuje najmenej od 7.2.2014. Vzhľadom na uvedené je zrejmé, že poručiiteľka v čase spísania závetu a v čase spísania listiny o vydedení trpela duševnou chorobou, ktorá ju robila na tieto úkony neschopnou. Od apríla 2014 bol žalobcom na žiadosť poručiiteľky zakázaný styk s ňou a jedinou osobou, ktorá sa pri poručiiteľke zdržiavala, a ktorá ju navádzala k jednotlivým úkonom v tom čase urobeným, bol žalovaný - úkony ako spísanie závetu, spísanie listiny o vydedení, predaj všetkých nehnuteľností, výber všetkých úspor z účtov a ich odovzdanie žalovanému, nariadenie zákazu styku rodiny s poručiiteľkou a pod., neboli úkonmi, ktoré by si poručiiteľka skutočne priala realizovať, a ktoré by vyjadrovali jej slobodnú vôľu. V ďalšom odôvodňovali žalobcovia žalobu v časti, ktorou žiadali, aby súd určil, že dôvody vydedenia v listine o vydedení nie sú dané - v tejto časti bolo konanie zastavené. Žalovaný so žalobou nesúhlasil a žiadal ju zamietnuť ako nedôvodnú.

4. Súd prvej inštancie vo veci vykonal dokazovanie výsluchom žalobcov a ich právneho zástupcu, právnej zástupkyne žalovaného, oboznámením sa so žalobou a s vyjadreniami strán sporu, oboznámením sa so znaleckým posudkom znaleckej organizácie Psychiatrickej nemocnice Ph. Pinela Pezinok č. 6/2020 a výsluchom znalkyne, so znaleckým posudkom znalca MUDr. Ivana Andrého č. 85/2021 a výsluchom znalca, oboznámením sa s listinnými dôkazmi uvedenými vyššie, oboznámením sa s relevantnými dokladmi zo spisu tamojšieho súdu sp.zn. 26Ps/6/2014, ako i oboznámením sa s celým obsahom spisového materiálu. Právna zástupkyňa žalovaného navrhla vykonať ďalší dôkaz, a to vypracovanie ďalšieho - kontrolného znaleckého posudku znaleckým ústavom. Tento dôkaz súd prvej inštancie nevykonal, pretože vykonanie takéhoto dokazovania by v tomto štádiu konania a vykonaného dokazovania nemalo pre súd už relevantnú hodnotu, keď doterajšie dokazovanie (dva znalecké posudky v tomto konaní, a podporne dva znalecké posudky v rámci konania sp. zn. 26Ps/6/2014) vo veci bolo dostatočné. K tomu súd prvej inštancie uviedol, že iba súd rozhodne, ktoré s označených dôkazov vykoná (§ 185 ods. 1 CSP), nie je teda povinnosťou súdu vykonať všetky dôkazy označené stranami sporu či ich zástupcami.

5. Súd prvej inštancie poukázal na ustálenú súdnu prax (R 17/1972, R III/1979 /s. 43 ods. 2 a 3/, R 45/1984) a uviedol, že právny úkon je určovaný prejavom vôle, zameraním tohto prejavu vôle, a vznikom, zmenou alebo zánikom práv a povinností alebo vyvolaním iných právnych následkov, ktoré právo s prejavom vôle spája. Ťažiskom pre posúdenie, či ide o právny úkon, je prejav vôle, pričom musí jestvovať jednota vôle a jej prejavu. Aj keď je vôľa psychický vzťah konajúcej osoby k zamýšľanému následku tohto konania, existencia vôle sa musí skúmať vždy konkrétne, pričom východiskom sú objektívne okolnosti, za ktorých došlo k prejavu vôle; ak prejav vôle nespĺňa predpísané náležitosti, právny úkon nemôže byť platný (nullum negotium). Právne úkony postihnuté absolútnou neplatnosťou nemajú za následok vznik, zmenu alebo zánik práv alebo povinností; absolútna neplatnosť právneho úkonu nastáva priamo zo zákona (ex lege) a pôsobí od začiatku (ex tunc) voči každému. Každý kto má na tom naliehavý právny záujem, sa môže dovoliavať neplatnosti právneho úkonu, pričom toto právo sa nepremičuje ani nezaniká, pretože z takéhoto úkonu právne následky nenastanú. Predpokladom platnosti právneho úkonu je spôsobilosť účastníka na právny úkon, ktorý robí - ak túto spôsobilosť nemá a právny úkon urobí, je taký úkon neplatný. Absolútne neplatný je právny úkon, ktorý urobila osoba v duševnej poruche, ak išlo o takú poruchu, ktorá zapríčinila jej nespôsobilosť (neschopnosť) na urobenie právneho úkonu; skutkovú otázku, či išlo o konanie v duševnej poruche treba preukazovať. Nedostatok spôsobilosti na právne úkony v jednotlivom prípade môže byť dôsledkom duševnej poruchy, pre ktorú je určitá osoba nespôsobilá len na práve urobený právny úkon - v tomto prípade sa nevyžaduje súdne rozhodnutie o obmedzení alebo pozbavení spôsobilosti na právne úkony, je však potrebný dôkaz o tom, že osoba konala v duševnej poruche, ktorá sa musí zistiť v súlade s poznatkami príslušných vedných disciplín

(z odboru zdravotníctva, z odvetvia psychiatrie, patopsychológie a pod.), a musí sa viazať na okamih urobenia právneho úkonu. Platnosť či neplatnosť právneho úkonu sa posudzuje so zreteľom na okolnosti daného prípadu v okamihu, keď k právnemu úkonu došlo.

6. Keďže v danej veci došlo k čiastočnému späťvzatiu žaloby v časti o určenie, že dôvody vydedenia v listine o vydedení poručiťky H. B. spísanej dňa 6.9.2014 do notárskej zápisnice Notárskeho úradu JUDr. Andreja Slezáka, N 339/2014, NZ 32650/2014, NCRIs 33317/2014, NCRza 4654/2014, nie sú dané, súd prvej inštancie v súlade s § 145 ods. 2 CSP konanie v tejto časti zastavil, pričom žalovaný so späťvzatím žaloby vyslovil súhlas.

7. Po vykonanom dokazovaní dospel súd prvej inštancie k záveru, že nárok žalobcov (po čiastočnom zastavení konania) je dôvodný a oprávnený. Notárskou zápisnicou spísanou notárom JUDr. Ing. Andrejom Slezákom, so sídlom Ľ. Štúra 1796/5A, Bánovce nad Bebravou, dňa 25.5.2014 pod č. N 218/2014, NZ 19656/2014, NCRza 2819/2014, NCRIs 20051/2014 (správne 6.9.2014 pod č. N 339/2014, Nz 32650/2014, NCRza 4654/2014, NCRIs 33317/2014 – pozn. odvolacieho súdu), spísala H. B. listinu o vydedení, ktorou vydedila pre prípad svojej smrti žalobcov (jej synovia), pričom v listine uviedla dôvody vydedenia (vzhľadom na skutočnosť, že konanie ohľadom dôvodov vydedenia bolo v dôsledku späťvzatia zastavené bolo irelevantné sa nimi zaoberať). Ďalšou notárskou zápisnicou spísanou tým istým notárom dňa 6.9.2014 pod č. N 339/2014, Nz 32650/2014, NCRza 4654/2014, NCRIs 33317/2014 (správne 25.5.2014 pod č. N 218/2014, NZ 19656/2014, NCRza 2819/2014, NCRIs 20051/2014 – pozn. odvolacieho súdu), zriadila H. B. závet, ktorým ustanovila žalovaného za jej výlučného závetného dediča, ktorému zanechala celý svoj hnuiteľný a nehnuteľný majetok. Žalobcovia podali žalobu, ktorou sa domáhali určenia, že poručiťka nebola v čase spísania listiny o vydedení dňa 6.9.2014 do notárskej zápisnice spôsobilá túto listinu zriaďiť pre duševnú poruchu, ktorá ju robila na tento úkon neschopnou, že nebola spísaná slobodne a nebola v čase spísania závetu dňa 25.5.2014 do notárskej zápisnice spôsobilá tento závet zriaďiť pre duševnú poruchu, ktorá ju robila na tento úkon neschopnou, a že nebol spísaný slobodne.

8. Dokazovanie pred súdom prvej inštancie sa týkalo posudzovania zdravotného stavu poručiťky H. B. v čase spísania vyššie uvedených listín, pričom súd vzal do úvahy znalecký posudok znaleckej organizácie Nemocnica Ph. Pinela v Pezinku, jeho doplnenie a výsluch spracovateľky znaleckého posudku, znalecký posudok MUDr. Ivana Andrého a jeho výsluch, a tiež znalecké posudky znalkyne MUDr. Moniky Gregorovej a znaleckej organizácie Nemocnice Ph. Pinela v Pezinku, ktoré boli vypracované v konaní sp. zn. 26Ps/6/2014 o obmedzení spôsobilosti na právne úkony H. B.. Súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní vzal do úvahy závery vyššie uvedených znaleckých posudkov v ich vzájomnej súvislosti.

9. Podľa znaleckého posudku vypracovaného znaleckou organizáciou Psychiatrická nemocnica Ph. Pinela Pezinok dňa 18.12.2020 (pre účely tohto konania) bol u H. B. vykonaný MMSE test - síce až po dobe vykonaní napadnutých právnych úkonov, ale bolo ním dosiahnuté skóre 15 bodov (pri dodržaní prísne štandardizovaných podmienok by bol výsledok o 3 - 4 body horší), čo svedčilo pre stredne pokročilú demenciu, ktorá bránila H. B. vykonávať právne úkony. Znalecká organizácia poukázala na skutočnosť, že predchádzajúci MMSE test bol vykonaný 21.1.2015 znalkyňou MUDr. Gregorovou tiež so skóre 15 bodov - tzn. že test bol vykonaný necelých 5 mesiacov po druhom napadnutom právnom úkone, pričom medzitým nedošlo k žiadnej dramatickej zmene zdravotného stavu H. B., pričom bola konštatovaná vaskulárna demencia stredne ťažká už na jeseň 2014 - klinické známky demencie u H. B. boli pozorovateľné, avšak nediagnostikované. Z chronológie zdravotného stavu H. B. vyplýva (v zhode s predošlým znaleckým posudkom znaleckej organizácie vypracovaným v konaní 26Ps/6/2014 a s posudkom znalkyne MUDr. Gregorovej), že H. B. v čase predmetných právnych úkonov trpela cievnou demenciou a depresiou, a jej rozhodovacie a ovládacie schopnosti boli vzhľadom na nepriaznivé životné, zdravotné i psychologické okolnosti negatívne ovplyvnené - v danom prípade boli znalcami spochybnené prejavy vôle H. B. a znalci považovali jej duševný stav v oboch prípadoch vykonania právnych úkonov za tak narušený, že nebola spôsobilá právne konať. Na priame a konkrétne otázky znalecká organizácia uviedla, že H. B. trpela dňa 25.5.2014 a dňa 6.9.2014 depresiou ťažkého stupňa a demenciou stredne ťažkého stupňa, pričom jej ochorenie možno datovať od dátumu 7.2.2014, v čase predmetných právnych úkonov jej vôľové vlastnosti boli ťažko narušené, že jej ochorenie bolo trvalého charakteru a progredovalo, že jej zdravotný stav ku dňu 25.5.2014 a 6.9.2014 vylučoval slobodnosť a vážnosť v uplatnení jej vôle pri vykonaní právnych úkonov, že jej zdravotný stav ku dňu 25.5.2014 a 6.9.2014 vylučoval, že by jednotlivým právnym úkonom vykonaných v týchto dňoch rozumela a že by

bola schopná v plnej miere posúdiť následky svojho konania, alebo že by bola schopná ovládať svoje konanie, a že jej zdravotný stav ku dňu 25.5.2014 a 6.9.2014 bol taký, že je možné tvrdiť, že konala v duševnej poruche, ktorá ju robila na vykonanie právnych úkonov neschopnou. Znalecká organizácia potvrdila, že H. B. konala v duševnej poruche, ktorá ju robila na vykonanie právnych úkonov neschopnou. Spracovateľka tohto znaleckého posudku pri výsluchu uviedla, že znalecký posudok vychádza z pozitívnych zistení, ktoré potvrdzujú diagnózu, pričom nie je neobvyklé, že v zdravotnej dokumentácii sa niektoré veci nenachádzajú. Znalecké skúmanie jednoznačne preukázalo u H. B. existenciu ochorenia demenciou, keď tieto závery sú zrejmé aj zo znaleckého posudku MUDr. Gregorovej, ktorá 5 mesiacov po právnom úkone potvrdila pokročilý stupeň demencie - vzhľadom na chronologický sled udalostí bola demencia v čase právnych úkonov prítomná. Znalčka potvrdila, že H. B. bola v takom zdravotnom stave, ktorý vylučoval jej spôsobilosť na realizáciu právnych úkonov už keď trpela globálnou amnéziou, teda vo februári 2014 - s určitosťou je možné povedať, že v tomto čase už nebola spôsobilá na vykonanie žiadnych právnych úkonov; po XX.X.XXXX (úmrť manžela) už nie je možné považovať jej schopnosti vykonávať právne úkony za zachované, pričom sa jednalo o stav trvalý.

10. Aj v znaleckom posudku vypracovanom znaleckou organizáciou pre účely konania sp. zn. 26Ps/6/2014 je uvádzané, že H. B. trpela cievnym ochorením mozgu (aterosklerózou) s demenciou stredne pokročilého stupňa dokázateľne už v čase znaleckého vyšetrenia MUDr. Gregorovou (začiatok roka 2015), keď na podklade dôkazov zo zdravotnej dokumentácie H. B. sa počínajúca demencia datuje najmenej od 7.2.2014, resp., že dokázateľne trpí cievnym ochorením mozgu s demenciou 3. stupňa od 7.2.2014. Uvedené závery znaleckej organizácie sú potvrdené a súladné aj so znaleckým posudkom vypracovaným znalčkou MUDr. Monikou Gregorovou (dňa 6.2.2015 - t.j. 5, resp. 8,5 mesiaca po vykonaní napadnutých právnych úkonov) pre účely konania sp. zn. 26Ps/6/2014, keď znalčka uviedla, že na jeseň 2014 už boli klinické známky demencie u H. B. pozorovateľné (avšak nediagnostikované), choroba sa u nej musela vyvíjať minimálne v priebehu niekoľkých mesiacov pred jeseňou 2014 (nakolko demencia sa vyvíja do klinického obrazu niekoľko mesiacov); daný stav nastal pravdepodobne 7.2.2014. Pri MMSE teste vykonanom v januári 2015 dosiahla H. B. skóre 14 až 15 bodov, pričom pri dosiahnutí 10 až 24 bodov sa jedná o patologický nález - demencia mierneho až stredne ťažkého stupňa. Znalčka uviedla že na 99% už vo februári 2014 (dokonca aj pár mesiacov predtým) H. B. nebola spôsobilá na právne úkony.

11. Iné závery oproti trom vyššie spomenutým znaleckým posudkom boli uvedené v znaleckom posudku znalca MUDr. Ivana Andrého zo dňa 10.9.2021 (predložený v konaní žalovaným ako súkromný znalecký posudok). Znalec uviedol, že v zdravotnej dokumentácii H. B. sa neobjavil údaj o demencii, ktorá by mala byť prítomná už od roku 2014, pričom jedinec s ľahkým stupňom organického mozgového poškodenia býva spravidla schopný správne sa v základných životných situáciách orientovať - nie je možné jednoznačne preukázať, že H. B. nebola v potrebnej miere schopná adekvátne vyhodnotiť závažnosť aj následky predmetnej situácie, keď zriadila listinu o vydedení a závet. Znalec pripustil, že H. B. trpela v roku 2014 duševnou poruchou, to organickou afektívnou poruchou (F06.3), a to aj dňa 25.5.2014 a 6.9.2014 - jedinec s takouto poruchou však býva spravidla schopný správne sa v základných životných situáciách orientovať, dokáže chápať kontext životných situácií v prostredí jemu známom, včítane rozhodovania o jeho osobe; zdravotný stav H. B. ku dňu 25.5.2014 a 6.9.2014 nevylučoval, že by právny úkon bol ňou v tieto dni vykonaný slobodne a vážne, ani nevylučoval, že by jednotlivým právnym úkonom rozumela, jej zdravotný stav ku dňu 25.5.2014 a 6.9.2014 nebol taký, že by bolo možné tvrdiť, že konala v duševnej poruche, ktorá by ju robila na vykonanie jednotlivých právnych úkonov neschopnou. V období, keď H. B. zriadila napádané právne úkony, bola podrobovaná psychiatrickým vyšetreniam, ktoré diagnózu demencie neobsahovali, diagnóza sa nekonštatovala (bolo konštatované ochorenie organická afektívna porucha, resp. depresívna porucha). Aby bolo možné uvažovať o spochybnení právneho úkonu, musí byť preukázané, že bol aspoň stredný stupeň demencie, pričom ľahký stupeň demencie nevylučuje vo väčšine prípadov, že by človek nevedel sám rozhodovať. K úvahe o potenciálnom možnom nástupe demencie už v roku 2014, v súvislosti s ochorením TGA, znalec uviedol, že sa jedná o neurologický záver, z ktorého je zrejmá ľahká mozgová príhoda cievného charakteru, ktorá je však prechodná a nemožno ju spájať s tým, že by súvisela s rozvojom demencie; v záznamoch B. J. a psychiatrického konzília z roku 2014 nie sú zmienky o diagnóze demencie. Ohľadom vyšetrenia B. K. v roku 2015, ktorá konštatovala stredne ťažkú demenciu u H. B., uviedol, že stav demencie sa môže zhoršiť aj v priebehu pol roka, aj v priebehu mesiaca, naviac ak sa jedná o ľahký stupeň demencie, tak je osoba schopná na právne úkony; podľa znalca je nemožné vyvodit' zo správy B. K. z roku 2015, že stredný stupeň demencie bol prítomný už v roku 2014.

12. Pri hodnotení dôkazov - v podstate iba výsledkov vykonaného znaleckého dokazovania – súd prvej inštancie dospel k jednoznačnému záveru, že H. B. trpela ku dňu 25.5.2014 a 6.9.2014 duševnou poruchou, ktorá ju robila pre dané úkony nespôsobilou, preto tieto právne úkony nemožno považovať za platné, a tým aj slobodne vykonané. Súd prvej inštancie považoval výsledky znaleckého dokazovania vykonaného znaleckou organizáciou za presvedčivé, obstáli aj pri osobnom výsluchu spracovateľky znaleckého posudku pred súdom, navyiac boli konzistentné aj s dvoma znaleckými posudkami vyhotovenými pre účely konania sp. zn. 26Ps/6/2014. Pre zdôraznenie týchto tvrdení súd prvej inštancie v krátkosti zopakoval niektoré závery: 1/ MMSE test bol vykonaný 21.1.2015 znalkyňou MUDr. Gregorovou so skóre 15 bodov, test bol vykonaný necelých 5 mesiacov po druhom napadnutom právnom úkone, pričom medzitým nedošlo k žiadnej dramatickej zmene zdravotného stavu H. B., a bola konštatovaná vaskulárna demencia stredne ťažká už na jeseň 2014 - klinické známky demencie u H. B. boli pozorovateľné, avšak nediagnostikované, 2/ H. B. v čase predmetných právnych úkonov trpela cievnou demenciou a depresiou, a jej rozhodovacie a ovládacie schopnosti boli negatívne ovplyvnené, znalci považujú jej duševný stav v oboch prípadoch vykonania právnych úkonov za tak narušený, že nebola spôsobilá právne konať, 3/ H. B. trpela dňa 25.5.2014 a dňa 6.9.2014 depresiou ťažkého stupňa / demenciou stredne ťažkého stupňa, pričom jej ochorenie možno datovať od dátumu 7.2.2014, jej zdravotný stav ku dňu 25.5.2014 a 6.9.2014 vylučoval slobodnosť a vážnosť v uplatnení jej vôle pri vykonaní právnych úkonov a vylučoval, že by jednotlivým právnym úkonom vykonaným v týchto dňoch rozumela a že by bola schopná posúdiť následky svojho konania; jej zdravotný stav ku dňu 25.5.2014 a 6.9.2014 bol taký, že je možné tvrdiť, že konala v duševnej poruche, ktorá by ju robila na vykonanie právnych úkonov neschopnou, 4/ H. B. bola v takom zdravotnom stave, ktorý vylučoval jej spôsobilosť na realizáciu právnych úkonov už keď trpela globálnou amnéziou, teda vo februári 2014 - s určitosťou je možné povedať, že v tomto čase už nebola spôsobilá na vykonanie žiadnych právnych úkonov; po XX.X.XXXX (úmrť manžela) už nie je možné považovať jej schopnosti vykonávať právne úkony za zachované, pričom sa jednalo o stav trvalý, 5/ počínajúca demencia sa datuje najmenej od 7.2.2014, resp. dokázateľne trpela cievnym ochorením mozgu s demenciou 3. stupňa; 6/ na jeseň 2014 už boli klinické známky demencie pozorovateľné (avšak nediagnostikované), choroba sa u nej musela vyvíjať minimálne v priebehu niekoľkých mesiacov pred jeseňou 2014; daný stav nastal pravdepodobne 7.2.2014, na 99 % už vo februári 2014 (aj pár mesiacov predtým) nebola spôsobilá na právne úkony.

13. Vo vzťahu k znaleckému posudku znalca MUDr. Andrého súd prvej inštancie uviedol, že tento v zásade nespochybnil závery znaleckého posudku znaleckej organizácie, neuviedol, v čom by prípadne pochybila, iba prezentoval svoj iný názor na daný stav. Znalec MUDr. André napr. nevyhlásil, že by H. B. v čase vykonania právnych úkonov nebola nespôsobilá na ich vykonanie, ale uviedol, že podľa neho nie je možné jednoznačne preukázať, že nebola schopná vyhodnotiť závažnosť aj následky situácie, v ktorej zriadila listinu o vydedení a závet. Znalec pripustil, že H. B. trpela v roku 2014 duševnou poruchou (organickou afektívnou poruchou - F06.3), a to aj dňa 25.5.2014 a 6.9.2014, avšak podľa neho jediniec s takouto poruchou býva spravidla schopný správne sa v základných životných situáciách orientovať, zdravotný stav H. B. ku dňu 25.5.2014 a 6.9.2014 podľa neho teda nevyklučoval, že by právny úkon bol ňou v tieto dni vykonaný slobodne a vážne, nebol taký, že by bolo možné tvrdiť, že konala v duševnej poruche, ktorá by ju robila na vykonanie jednotlivých právnych úkonov neschopnou. Ohľadom vyšetrenia B. K. v roku 2015 (ktorá konštatovala stredne ťažkú demenciu u H. B.) uviedol, že z tejto správy je nemožné vyvodiť, že stredný stupeň demencie bol prítomný už v roku 2014 - konkrétne dôvody však neuviedol. Zásadný rozdiel medzi znaleckými posudkami spočíval podľa súdu prvej inštancie hlavne v skutočnosti, že znalecký posudok MUDr. Andrého vychádza z neexistencie diagnózy demencia (znalec neobjavil v zdravotnej dokumentácii údaj o demencii, ktorá by mala byť prítomná už od roku 2014), naopak znalecký posudok znaleckej organizácie vychádza z pozitívnych zistení, ktoré potvrdzujúcu uvedenú diagnózu demencie ku dňu 25.5.2014 a 6.9.2014 (pričom nie je ničím neobvyklým, že v zdravotnej dokumentácii sa niektoré veci nenachádzajú z rôznych dôvodov).

14. S poukazom na všetky opísané skutočnosti, keď súd prvej inštancie mal za bezpečne preukázané, že H. B. ku dňu vykonania napádaných právnych úkonov, t.j. 25.5.2014 a 6.9.2014, trpela ochorením demencia minimálne stredného stupňa, a toto ochorenie spôsobilo, že nebola schopná predmetné právne úkony pre duševnú poruchu platne a slobodne vykonať, rozhodol tak, že žalobe vyhovel.

15. V časti o trovách konania súd prvej inštancie rozhodnutie odôvodnil ust. § 255 ods. 1, § 256 ods. 1 CSP, vecne procesným úspechom žalobcov v rozsahu 33,34 %, keď žalobcovia žiadali o vyslovenie

troch samostatných petítov, pričom žalobu v časti určenia, že dôvody vydedenia v listine o vydedení nie sú dané, vzali žalobcovia späť a k zastaveniu konania v tejto časti došlo v dôsledku zavinenia žalobcov.

16. Proti tomuto rozsudku podal včas v celom rozsahu odvolanie žalovaný s návrhom jeho zmenu zamietnutím žaloby, alternatívne navrhol jeho zrušenie a vrátenie súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolanie odôvodnil ust. § 365 ods. 1 písm. b/, e/, f/ a h/ CSP. Namietal, že prvoinštančný súd pri hodnotení dôkazov svoju činnosť obmedzil výlučne na výsledky znaleckého dokazovania, avšak žalovaný takýto postup považuje za nedostatočný, nezákonný a neumožňujúci súdu náležite zistiť podstatné skutočnosti. K uvedenému postupu súdu žalovaný poznamenal, že obe strany sporu predložili návrhy na vykonanie dokazovania, im dostupné listiny k vyjadreniu pripojili a zvyšné navrhli pripojiť resp. súdom dožiadať, avšak zo strany súdu nedošlo k žiadnej odozve k predmetným návrhom na dokazovanie. Súd bez ďalšieho zdôvodnenia nepristúpil k dokazovaniu výsluchom žalovaného, navrhovaných svedkov, nepripojil navrhovanú spisovú dokumentáciu trestného konania, nepripojil celý súdny spis konania o obmedzenie spôsobilosti p. B., nedožiadal si ani kompletnú zdravotnú dokumentáciu, ani výpis z účtu poisťovne zdravotného poistenia, odmietol konfrontáciu znalcov a odmietol tiež kontrolné znalecké dokazovanie. Súd fakticky zredukoval svoju rozhodovaciu činnosť na mechanické prebratie záverov jedného zo znaleckých posudkov, a to aj napriek tomu, že závery znaleckého dokazovania, s ktorými sa súd stotožnil, sú v úplnom protiklade s druhým „súkromným“ znaleckým posudkom vykonaným v konaní a tiež v protiklade so všetkými ďalšími dôkazmi (ktoré však súd vôbec nevykonal, resp. v odôvodnení sa k nim vôbec nevyjadril).

17. Žalovaný mal s poukazom na rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR (sp. zn. 30 Cdo 1560/2011, sp. zn. 24 Cdo 3404/2018) za to, že záver o neplatnosti právneho úkonu podľa § 38 ods. 2 OZ musí byť súdom bezpečne zistený, pričom je vylúčené tento urobiť len na základe pravdepodobnosti, či na základe skutkových okolností, ktoré neumožňujú vyvodiť jednoznačný skutkový záver, na ktorý by bolo možné bez pochyb aplikovať § 38 ods. 2 OZ. Nutnosť mať bez pochybností preukázané, že konajúca osoba konala v duševnej poruche, pre ktorú úkonu nebola schopná, treba vnímať tak, že súd musí mať uvedené v procesnom zmysle s istotou zistené. Je potrebné, aby súd pred znaleckým dokazovaním vykonal také dôkazy, ktoré by objasnili chovanie a vystupovanie v každodenných situáciách toho, koho spôsobilosť na úkon má byť posudzovaná a až následne predložiť spis znalcovi.

18. Podľa názoru žalovaného súd postupoval celkom nesprávne, keď v prípade posudzovania zdravotného stavu p. B. ku dňu spisania listín úplne odignoroval viaceré navrhované dôkazy a ako prvé pristúpil k znaleckému dokazovaniu. Je neprípustné, aby v konkrétnom prípade posudzovania spôsobilosti/zdravotného stavu konajúcej p. B., ktorá v čase realizácie predmetných právnych úkonov (resp. v blízkom časovom období) bola aktívne účastná viacerých svojich konaní – súd nezobral do úvahy žiadny z dôkazov, z ktorých je možné získať poznatky o jej správaní, vystupovaní na verejnosti, jej konaní, poznatky o tom, ako sa prejavovala v styku s ľuďmi, ako si zabezpečovala svoje potreby. Skutočnosti, ktorých poznanie je nevyhnutné pre bezpečné zistenie zdravotného stavu p. B. a ktoré mali byť predmetom skúmania aj v rámci znaleckého dokazovania a ktoré pre zodpovedanie otázky možnej aplikácie § 38 ods. 2 OZ musí bezpodmienečne zvážiť aj konajúci súd, bolo možné/potrebné zistiť napr. z trestného konania ČVS:ORP-644/4-VYS-TT-2014, zo súdneho konania vedeného na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 26Ps/6/2014 vo veci pozbavenia/obmedzenia spôsobilosti p. B., kde ona sama vypovedala, zo svedeckých výpovedí osôb, ktoré boli v rozhodnom čase v úzkom kontakte s p. B., žili s ňou v spoločnej domácnosti, poskytovali jej zdravotnú a osobnú starostlivosť, či notárske služby, z dožiadania zdravotnej dokumentácie, z výpisu z účtu poisťovne, z dopočutia ošetrojúceho psychiatra.

19. Uvedeným postupom súd v rozpore s obvyklou súdnu praxou fakticky znemožnil vykonanie znaleckého dokazovania na požadovanej úrovni. Žalovaný zároveň vytkol súdu postup, kedy na návrh žalobcu do konania na zodpovedanie otázky posúdenia zdravotného stavu p. B. k dátumu spisania napádaných listín ustanovil toho istého znalca, ktorý v konaní týkajúcom sa pozbavenia spôsobilosti p. B. už znalecký posudok vypracoval. Takýto postup súdu žalovaný nepovažoval za vhodný, keďže vzniká dôvodná obava, že závery znalca sú ovplyvnené jeho predchádzajúcou činnosťou pri posudzovaní stavu p. B. (už v čase kedy skutočne duševnou poruchou trpela). Súd dokonca trval na ustanovení tohto znalca aj napriek tomu, že samotná Psychiatrická nemocnica P. Pinela zaslala oznámenie súdu a vyjadrila pochybnosti o tom, či je vhodné, aby v tejto veci boli ustanovení za znalca. O existencii tohto oznámenia žalovaný nemal vedomosť (až do okamihu nahliadnutia do spisu pri koncipovaní odvolania) a obsah

oznámenia vníma ako vyjadrenie možnej zaujatosti vo vzťahu k veci zo strany znalca, na ktorú súd však reagoval tak, že na spracovaní znaleckého posudku trval.

20. Za účelom posúdenia zdravotného stavu a spôsobilosti p. B. post mortem v čase uskutočnenia predmetných úkonov, boli spracované v tomto súdnom konaní dva právne rovnocenné znalecké posudky, a to znalecký posudok č. 6/2020 spracovaný Psychiatrickou nemocnicou Ph. Pinela v Pezinku a súkromný znalecký posudok na základe objednávky žalovaného. Závery znalcov sa rozchádzajú v základnom odbornom názore na to, za akých okolností je možné k záveru o nespôsobilosti konajúcej osoby dospieť, t.j. či je možné dospieť k záveru o nespôsobilosti konajúcej osoby na základe poznania budúceho vývoja jej zdravotného stavu bez toho, aby existoval pozitívny záznam v zdravotnej dokumentácii, či dokonca v rozpore so závermi a záznamami zdravotných inštitúcií, či lekárov, ktorí osobne, v rozhodujúcom čase poskytovali zdravotnú starostlivosť posudzovanej osobe.

21. Vo vzťahu k znaleckému posudku znaleckej organizácie žalovaný namietal, že tento prináša paradoxný názor, že z množstva ošetrovujúcich lekárov aj z odboru psychiatrie, nebol nikto schopný u p. B. identifikovať demenciu, avšak súdny znalec Psychiatrickej nemocnice Ph. Pinela v Pezinku o niekoľko rokov neskôr po jej smrti, výlučne na podklade záznamov vyššie uvedených osôb, toto bez pochyb identifikovať schopný je. Neuvádza jediný konkrétny lekársky záver, záznam, či výsledok laboratórneho vyšetrenia zo zdravotnej dokumentácie p. B. z rozhodujúceho obdobia, ktorý by bol jednoznačne určujúci pre záver o jej neschopnosti realizovať napádané úkony. Práve naopak, záznamy a správy ošetrovujúcich lekárov potvrdzujúce jej spôsobilosť neberie do úvahy, dokonca ich neguje. Odmietnutie záverov ošetrovujúceho psychiatra B. J., ktorý dňa 26.3.2015 poskytol p. B. prvé kompletne psychiatrické vyšetrenie a následne dňa 2.12.2015 ďalšie ošetrenie a demenciu nediagnostikoval, bez ďalšieho zdôvodnenia je neprijateľné. Závery znaleckého posudku znaleckej organizácie vníma žalovaný ako skreslené, a to vplyvom skutočnosti, že spracovateľ znaleckého posudku bol spracovateľom aj znaleckého posudku v konaní o obmedzenie spôsobilosti p. B.. Vyjadrenie v tomto znaleckom posudku je snahou o menenie a dopĺňanie existujúcich lekárskeho správ z obdobia 2014 – 2015 o poznatky z nasledujúceho vývoja zdravotného stavu bez toho, aby bolo preukázané, že nástup ochorenia a najmä jeho charakter a vplyv na spôsobilosť konajúcej, nastal už v čase realizácie predmetných úkonov. Žalovaný zdôraznil, že tvrdená projekcia nástupu a najmä charakteru ochorenia v čase uskutočnenia napádaných právnych úkonov úplne ignoruje charakter (neskôr) diagnostikovaného ochorenia – vaskulárnej demencie, u ktorej je typický náhly nástup a skokovitý vývoj.

22. Znalecké posudky obsahujú najzásadnejší rozpor v názore na charakter ochorenia, ktorý bol u p. B. diagnostikovaný v roku 2014 – tranzitórna globálna amnézia, pričom B. L. konštatuje, že TGA popisovaná v r. 2014 je neurologická diagnóza, z ktorej podstaty vyplýva prechodný stav, ktorý nemožno dávať do priamej súvislosti s demenciou a že tzv. predementný syndróm bol v danom prípade len teoretická kategória, ktorá nemôže byť forenzne relevantným dokladom. Pri ústnom depočití sa vyjadril, že pri TGA sa jedná o ľahkú mozgovú príhodu cievného charakteru, ktorá je však prechodná a nemožno ju spájať s rozvojom demencie. Na rozdiel od tohto, znalecký posudok znaleckej organizácie s TGA identifikovanou v roku 2014 spája nástup demencie, pričom túto vôbec neklasifikuje stupňom jej závažnosti. Na podklade uvedenej informácie v spojení s poznatkami o neskoršom vývoji ochorenia súdom ustanovený znalec dospel k presvedčeniu, že práve v tomto čase (najneskôr po smrti manžela) demenciou konajúca trpela. Uvedený záver je však tiež v rozpore s tvrdením B. K. (spracovateľkou znaleckého posudku vo veci svojprávnosti), ktorá uviedla, že psychiater nemôže tvrdiť, že diagnóza TGA je taká klinická jednotka, ktorú je možné spojiť so stupňom demencie.

23. Žalovaný ďalej uviedol, že v konaní sp. zn. 26Ps/6/2014 boli spracované dva znalecké posudky a oba sa vzhľadom na predmet súdneho konania zameriavali na posúdenie duševného stavu poručiťky v čase ich realizácie, t.j. ku dňu 6.2.2015 a ku dňu 17.8.2016. Na otázku určenia dátumu, kedy u poručiťky došlo k začiatku ochorenia – demencie, pre ktorú bola v konaní 26Ps/6/2014 uznaná súdnym rozhodnutím za nespôsobilú na právne úkony do budúcnosti, obidva znalecké posudky nedokázali jednoznačne odpovedať. Prvotný stupeň demencie spravidla nemá vplyv na schopnosti človeka v takej výraznej miere, že by mal byť spájaný s nespôsobilosťou na uskutočnenie právnych úkonov, čo vo svojej výpovedi potvrdil B. L., ktorý tiež uviedol, že stav vaskulárnej demencie sa môže zhoršiť aj v priebehu polroka či dokonca jedného mesiaca. Vzhľadom na uvedené žalovaný nepovažoval za správne brať znalecké posudky spracované v konaní sp. zn. 26Ps/6/2014 za relevantné pre potvrdenie názoru znaleckého posudku znaleckej organizácie.

24. K záverom znaleckého dokazovania a tiež k písomnému vyjadreniu B. M. žalovaný poukazoval na existenciu podstatných rozporov medzi postupmi a názormi oboch znalcov. V ďalšom priebehu sporu súd prvej inštancie odmietol pristúpiť ku konfrontácii znalcov a vzhľadom na procesnú dôkaznú situáciu pristúpil k doloženiu oboch znalcov na pojednávaní. Podľa názoru žalovaného ani uvedeným postupom nedošlo k odstráneniu rozdielných názorov znalcov na zásadné odborné otázky. Návrh žalovaného na kontrolné znalecké dokazovanie súd odmietol, čo žalovaný vníma ako postup v rozpore s § 207 ods. 3 CSP. Rozhodnutie súdu vychádza výlučne zo záverov znaleckého posudku znaleckej organizácie a odôvodnenie takéhoto postupu je nedostatočné, pričom súd neuvádza dôvody, pre ktoré považuje závery znaleckého posudku znaleckej organizácie za presvedčivé, vôbec nereaguje na žiadny z argumentov žalovaného k rozdielom medzi závermi znalcov. Žalovaný namietal hodnotenie znaleckého posudku MUDr. Andrého súdom a nevidel žiadny dôvod, pre ktorý by súd mohol bez ďalšieho odmietnuť závery jedného znalca a prisvedčiť druhému, pokiaľ sa títo nezhodujú v základných odborných otázkach. Súd prvej inštancie sa aj uvedeným postupom pri hodnotení dôkazov dopustil pochybenia, keď pretrvávajúce rozpory v záveroch znalcov v tej istej veci vyhodnotil sám, napriek tomu, že na posúdenie tejto otázky boli potrebné odborné znalosti, a preto bolo potrebné vyhotoviť kontrolný znalecký posudok.

25. Podľa názoru žalovaného v súdnom konaní nedošlo k jednoznačnému preukázaniu skutočností, že by p. B. v čase spísania listiny o vydedení a závetu trpela duševnou poruchou, ktorá by jej v tom konkrétnom čase znemožňovala platne predmetné právne úkony zrealizovať. V rozhodujúcom období bola p. B. opakovane hospitalizovaná, vyšetrená aj psychiatrami, pričom v príslušnej lekárskej dokumentácii nie je zmienka o akýchkoľvek náznakoch začínajúcej demencie, či náznakoch poruchy, ktorá by ovplyvňovala jej schopnosť samostatného konania. Pani B. boli odporúčané ambulantné psychiatrické kontroly, ale vždy len v súvislosti s diagnózami adaptačná porucha a afektívna organická porucha (nie demencia). Podľa žalovaného je absurdná predstava, že osoba, ktorá dňa 25.5.2014 a 6.9.2014 bola v ťažkom stave a tento bol trvalý a len sa zhoršoval, bola podrobená psychiatrickým vyšetreniam počas hospitalizácií, bola tiež dňa 26.3.2015 a 2.12.2015 vyšetovaná jej psychiatrom - bez objavenia diagnózy demencie, bola schopná samostatne vypovedať v trestnom konaní a dať základný dôkaz na odmietnutie predmetného konania, bola schopná vypovedať na civilnom súde vo veci svojej spôsobilosti, bola osobou, s ktorou notár spísal predmetné napádané listiny, ktorú ošetrujúci lekár ani žiadna z blízkych osôb, ktoré s ňou boli v permanentnom kontakte, za dementnú nepovažovali, za to jeden zo znalcov to bez akýchkoľvek pochyb, následne s odstupom niekoľkých rokov, bez priameho kontaktu s konajúcou osobou, bez toho, aby sa vôbec zaoberal uvedenými skutočnosťami, dokáže demenciu bezpečne a jednoznačne určiť. Na podklade vykonaného dokazovania mal žalovaný za to, že nie je možné bez pochybností verifikovať, že zdravotný stav p. B. v čase spísania závetu a listiny o vydedení bol taký, že by nebola na uvedené úkony spôsobilá.

26. Žalovaný zhrnul, že súd prvej inštancie väčšinu navrhovaných dôkazov nevykonával, k námietkam a argumentácii žalovaného sa nevyjadril, proces hodnotenia dôkazov zredukoval len na výsledky znaleckého dokazovania a svoj postup ani žiadnym spôsobom nezodôvodnil. Žalovaný mal za to, že pochybenia súdu v procese dokazovania viedli súd k nesprávnemu zisteniu skutkového stavu, nesprávnemu právnomu posúdeniu veci a vyústili v nezákonnom rozhodnutí. Zároveň považoval rozhodnutie súdu prvej inštancie za nejasné, nezrozumiteľné a arbitrárne. Súd sa v odôvodnení napadnutého rozhodnutia nedostatočne vysporiadal s prednesenou argumentáciou a niektorou sa nezaoberal vôbec. Ako zásadné pochybenie súdu prvej inštancie žalovaný považoval nevykonanie navrhovaných dôkazov, či odmietnutie ich vykonania.

27. Žalobcovia vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného navrhli rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť. Mali za to, že zo záverov posudku znaleckej organizácie vyplýva, že zdravotný stav poručiťky ku dňu 25.5.2014 a ku dňu 6.9.2014 vylučoval, že by právny úkon bol ňou v tieto dni vykonaný slobodne a vážne. Znalecký posudok znalca MUDr. Andrého nepredstavuje posúdenie zdravotného stavu poručiťky v určenom čase, ale len komplexný pohľad na duševný stav poručiťky z pohľadu evidovanej zdravotnej dokumentácie, bez akéhokoľvek hodnotenia súvislostí a vývoja zdravotného stavu. S takýmito závermi nemožno preto súhlasiť, nemožno ich ani považovať za vlastné zistenia a závery znalca. Žalovaný nesprávne interpretuje závery znalcov a súdu o tom v akom zdravotnom stave poručiťka bola, keď úplne opomína skutočnosť absencie slobodnej vôle poručiťky. Z obsahu a charakteru spísaných listín je zrejmé, že poručiťka žiadne z predmetných listín nevyhotovovala, vyhotovené boli inou osobou (notárom), pričom tento v konaní nevyzradil, pretože ho žalovaný ako

svedka pre svoju procesnú obranu ani nenavrhol. Zároveň nie je známe, aké ďalšie osoby boli prítomné pri poručiteľke v čase spisovania týchto právnych úkonov, kto poručiteľku na miesto spisovania úkonov priviedol, s kým komunikovala predtým, teda kto mohol alebo nemohol ovplyvniť vôľu poručiteľky tak, že táto sa stala „neslobodnou“. V konaní nebolo preukázané ani to, či s notárom vopred niekto komunikoval, aké údaje mu poskytol, či boli vopred pripravené koncepty notárskych zápisníc, kto sa k nim vyjadroval a komu boli poskytnuté. Toto sú skutočnosti, ktoré mohli poslúžiť pre účely dôkaznej obrany žalovaného, ktorý ich však vôbec nevyužil na to, aby preukázal slobodnú vôľu poručiteľky.

28. Žalobcovia nesúhlasili s námietkou žalovaného ohľadom postupu súdu prvej inštancie, kedy na zodpovedanie otázky posúdenia zdravotného stavu poručiteľky k dátumu spisovania napádaných listín ustanovil toho istého znalca, ktorý v konaní o obmedzenie spôsobilosti poručiteľky na právne úkony už znalecký posudok vypracoval. Mali za to, že ak žalovaný vedel o akýchkoľvek prekážkach pre ustanovenie znaleckej organizácie do konania, bol povinný ich v zákonnej lehote súdu oznámiť a voči ustanoveniu znalca sa v súdnom konaní aj riadne odvolať. Rovnako mal postupovať, ak identifikoval zaujatosť znaleckej organizácie alebo jej znalcov. Žalovaný to však neurobil. Po vyhotovení predmetného znaleckého posudku žalovaný nepreložil žiadny relevantný dôkaz, ktorý by závery znaleckej organizácie vyvrátil. Znalecký posudok MUDr. Andrého žalobcovia nepovažovali za relevantný dôkaz, tento sa zaoberal výlučne zisteniami ošetrovujúcich lekárov v čase vyšetrení poručiteľky a nereflektoval na závery znaleckej organizácie alebo na závery znalcov v skôr realizovaných znaleckých posudkoch.

29. Postup súdu prvej inštancie, ktorý zamietol návrh na vykonanie dokazovania formou kontrolného znaleckého dokazovania považovali žalobcovia za správny, pretože svoje závery súd oprel nie o jeden znalecký posudok, ale o tri rôzne závery viacerých znalcov. Už MUDr. Gregorová sa vo svojom znaleckom posudku zaoberala schopnosťou poručiteľky chápať obsah ňou realizovaných právnych úkonov, kedy konštatovala, že poručiteľka nebola schopná v čase vyšetrenia chápať obsah a ani si uvedomiť následky ňou realizovaných právnych úkonov. Vo výsluchu pred súdom v konaní sp. zn. 26Ps/6/2014 znalkyňa MUDr. Gregorová konštatovala, že tento chorobný stav trval u poručiteľky prinajmenšom od 2/2014. Následne v rovnakom súdnom konaní dospeli k rovnakým záverom aj znalci znaleckej organizácie nemocnica Ph. Pinela Pezinok, keď B. A. pri výsluchu potvrdila skutočnosť, že takýto stav u menovanej trvá od 2/2014. Súd záver o obmedzení spôsobilosti na tento druh právnych úkonov poručiteľky vyslovil už v súdnom konaní sp. zn. 26Ps/6/2014, preto nebolo predmetom súčasného súdneho konania spochybňovať závery právoplatného rozsudku súdu v konaní sp. zn. 26Ps/6/2014, ako to robil žalovaný, keď predložil znalecký posudok MUDr. Andrého, ktorý fakticky dospel k opačnému záveru ako súd v právoplatne skončenom súdnom konaní. Aj z týchto dôvodov je v súčasnom súdnom konaní zrejma nepoužiteľnosť znaleckého posudku MUDr. Andrého. Takýto dôkaz mal byť použitý napr. v konaní o obnove konania, nie však v súčasnom konaní, ktoré vychádza zo súdom zistených skutočností z predchádzajúceho právoplatného rozsudku v konaní sp. zn. 26Ps/6/2014 potvrdeného odvolacím súdom. Úlohou súčasného súdneho konania bolo len zistenie, či v dňoch 25.5.2014 a 6.9.2014 trvalo ochorenie poručiteľky, ktoré spôsobilo zmeny stavu jej vedomia a vôle do takej miery, že nebola spôsobilá chápať následky takéhoto svojho konania. Žalobcovia sa stotožnili s postupom súdu prvej inštancie, ktorý zamietol návrh na vykonanie dokazovania formou kontrolného znaleckého posudku, pretože žalovaný žiadnymi dôkazmi nepreukázal skutočnosť, že by sa choroba žalovanej vyvíjala tak, že by v rozhodnom období (25.5.2014 a 6.9.2014) netrpela ochorením, pre ktoré už bola obmedzená v jej spôsobilosti na právne úkony. Sám žalovaný nepredložil súdu dostatočné prostriedky svojej procesnej obrany, pre ktoré by bolo prípustné vykonanie ďalšieho ním navrhovaného znaleckého dokazovania formou kontrolného znaleckého posudku. Keďže závery znaleckého posudku MUDr. Andrého vôbec nekorešpondovali so záväzným rozhodnutím súdu v súdnom konaní sp. zn. 26Ps/6/2014, súdu neostávalo nič iné ako predmetný dôkaz vyhodnotiť ako iný názor iného súdneho znalca, ktorý je však v rozpore so zisteniami súdu podľa skoršieho záväzného rozhodnutia, a preto takýto dôkaz nie je vôbec spôsobilým dôkazom v súčasnom súdnom konaní. Ak by totiž žalovaný predložil súkromný znalecký posudok, ktorým by oslovený znalec dospel k rovnakým záverom ako znalci znaleckej organizácie, avšak s tým rozdielom, že časové obdobie, v ktorom poručiteľka trpela predmetnou chorobou, ktorá ju robila „obmedzenou na právne úkony“ nastalo v inej, najmä neskoršej dobe ako 6.9.2014, takýto dôkaz by predstavoval relevantné spochybnenie záverov znaleckej organizácie, a v takom prípade by bolo namieste uvažovať o kontrolnom znaleckom posúdení. Úlohou súčasného súdneho konania však nebolo spochybňovanie záverov súdu vyslovené v konaní sp. zn. 26Ps/6/2014, čo žalovaný v súčasnom konaní realizoval.

30. Žalovaný v replike zotrval na podanom odvolaní a dôvodoch v ňom uvedených, s argumentáciou žalobcov nesúhlasil. Doplnil, že úlohou znalca bolo vyjadriť sa k spôsobilosti p. B. na konkrétne právne úkony v konkrétne dva dni jej života, a to až po jej smrti a nie vyvracať, či potvrdzovať závery iných znalcov. Nestotožnil sa ani s tvrdením žalobcov, že by súdny znalec MUDr. André dospel k opačnému záveru ako znalci v konaní, v ktorom súd rozhodoval o spôsobilosti na právne úkony p. B.. Žalovaný nesúhlasil s tým, že by v prípade p. B. bolo iným súdnym rozhodnutím určené, že táto v rozhodujúcom čase realizácie v tomto konaní napádaných úkonov trpela ochorením, ktoré ju diskvalifikovalo k právnym úkonom. Znalecký posudok Dr. Andrého prináša odpovede na identické otázky, ako tie, na ktoré odpovedal súdom určeným znalec, takže pokiaľ žalobcovia vo svojom vyjadrení uvádzajú, že znalecký posudok MUDr. Andrého je v tomto konaní nepoužiteľným, uvedené sa žalovanému javí ako nelogické.

31. Ďalšie vyjadrenia strany v odvolacom konaní nepodali.

32. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom – zároveň stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. b/, e/, f/ a h/ CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offo na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP), a dospel k záveru, že odvolaniu nie je možné priznať úspech, keď rozsudok súdu prvej inštancie je vo výrokoch II. a III. vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie v týchto častiach v zmysle § 387 ods. 1 CSP.

33. Keďže žalovaný výslovne napadol rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu, pričom konanie bolo v časti o určenie, že dôvody vydedenia v listine o vydedení poručiťky H. B., spísanej dňa 6.9.2014 do notárskej zápisnice Notárskeho úradu JUDr. Andreja Slezáka, N 339/2014, NZ 32650/2014, NCRIs 33317/2014, NCRza 4654/2014, nie sú dané, zastavené, bolo potrebné vysporiadať i so subjektívnou procesnou legitimitáciou žalovaného v tejto časti v odvolacom konaní. Osobou oprávnenou podať odvolanie (t. j. osobou majúcou subjektívnu procesnú legitimitáciu) je tá strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. Odvolací súd preto odvolanie žalovaného, ktorým napadol rozsudok súdu prvej inštancie v zastavujúcom výroku I. odmietol, ako podané neoprávnenou osobou, z dôvodu nedostatku jeho subjektívneho oprávnenia podať odvolanie voči tej časti rozsudku, ktorá mu nebola v neprospech (§ 359, § 386 písm. b/ CSP).

34. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu s poukazom na uplatnené odvolacie dôvody a na odôvodnenie preskúmaného rozsudku bolo posúdiť, či súd prvej inštancie na základe ním vykonaného dokazovania a realizovaného právneho posúdenia veci rozhodol vecne správne, pokiaľ žalobe žalobcov domáhajúcich sa určenia, že poručiťka nebola v čase spísania listiny o vydedení spísanej dňa 6.9.2014 do notárskej zápisnice Notárskeho úradu JUDr. Andreja Slezáka N 339/2014, NZ 32650/2014, NCRIs 33317/2014, NCRza 4654/2014, spôsobilá zriadiť listinu o vydedení pre duševnú poruchu, ktorá ju robila na tento úkon neschopnou a že nebola spísaná slobodne a určenia, že poručiťka nebola v čase spísania závetu spísaného dňa 25.5.2014 do notárskej zápisnice Notárskeho úradu JUDr. Andreja Slezáka N 218/2014, NZ 19656/2014, NCRIs 20051/2014, NCRza 2819/2014, spôsobilá zriadiť závet pre duševnú poruchu, ktorá ju robila na tento úkon neschopnou a že závet nebol spísaný slobodne, vyhovel, keď dospel k záveru, že v konaní bolo preukázané, že H. B. ku dňu vykonania napádaných právnych úkonov, t.j. 25.5.2014 a 6.9.2014, trpela ochorením demencia minimálne stredného stupňa, a toto ochorenie spôsobilo, že nebola schopná predmetné právne úkony pre duševnú poruchu plne a slobodne vykonať.

35. Žalovaný v odvolaní namietal, že súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, nesprávne skutkové zistenia súdu prvej inštancie, taktiež nesprávny

procesný postup súdu prvej inštancie, ktorým mu odňal možnosť konať pred súdom a napokon i nesprávne právne posúdenie súdom prvej inštancie.

36. Odvolací súd po preskúmaní obsahu spisu dospel k záveru, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu pre jeho rozhodnutie, na základe vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým zisteniam, preto odvolací súd súdom prvej inštancie zistený skutkový stav preberá, pokiaľ ide o preukázané skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie uplatneného nároku žalobcov. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od skutkových alebo právnych záverov súdu prvej inštancie odchýliť, a nemôže preto dať za pravdu odvolateľovi.

37. Žalovaný v podanom odvolaní prioritne namietal, že súd prvej inštancie zredukoval svoju rozhodovaciu činnosť na mechanické prebratie záverov jedného zo znaleckých posudkov, a to aj napriek tomu, že závery znaleckého dokazovania, s ktorými sa súd stotožnil, sú v úplnom protiklade s druhým súkromným znaleckým posudkom vykonaným v konaní a tiež v protiklade so všetkými ďalšími dôkazmi, ktoré však súd vôbec nevykonal, resp. v odôvodnení sa k nim vôbec nevyjadril. Z tejto odvolacej námietky možno vyvodiť, že žalovaný nesúhlasí s hodnotením dôkazov súdom prvej inštancie. Vo vzťahu k tejto odvolacej námietke odvolací súd konštatuje, že CSP vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov. Záver, ktorý si sudca urobí o vykonaní dôkazov z hľadiska pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a logického myšlienkového postupu. Voľnosť hodnotenia dôkazu neznamena, že súd nie je viazaný ústavnými princípmi predvídateľnosti a zákonnosti rozhodnutia, naopak konečné meritórne rozhodnutie by malo vykazovať logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania. Hodnotenie dôkazov úvahou súdu teda neznamená ľubovôľu pri hodnotení dôkazov a hodnotiacia úvaha súdu musí zodpovedať zásadám formálnej logiky a musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu veci. Výsledky hodnotenia dôkazov sú pritom imanentnou súčasťou odôvodnenia rozsudku (§ 220 ods. 2 CSP). V tomto smere súd prvej inštancie dôsledne postupoval v zmysle § 220 ods. 2 CSP, v odôvodnení rozsudku stručne, jasne a výstižne vysvetlil, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil. Hodnotenie dôkazov súdom prvej inštancie neodporuje zásadám logiky a ani zistenému skutkovému stavu.

38. Pokiaľ sa teda súd prvej inštancie v rámci hodnotenia dôkazov priklonil k záverom znaleckého posudku znaleckej organizácie, svoju úvahu dostatočným spôsobom odôvodnil, keď konštatoval, že výsledky znaleckého dokazovania vykonaného znaleckou organizáciou boli presvedčivé, obstáli aj pri osobnom výsluchu spracovateľky znaleckého posudku pred súdom, naviac boli konzistentné aj s dvoma znaleckými posudkami vyhotovenými pre účely konania sp. zn. 26Ps/6/2014. Súd prvej inštancie pre zdôraznenie správnosti zopakoval niektoré závery znaleckého posudku, a to, že MMSE test bol vykonaný 21.1.2015 znalkyňou MUDr. Gregorovou so skóre 15 bodov, test bol vykonaný necelých 5 mesiacov po druhom napadnutom právnom úkone, pričom medzitým nedošlo k žiadnej dramatickej zmene zdravotného stavu H. B., a bola konštatovaná vaskulárna demencia stredne ťažká už na jeseň 2014 - klinické známky demencie u H. B. boli pozorovateľné, avšak nediagnostikované; H. B. v čase predmetných právnych úkonov trpela cievnou demenciou a depresiou, a jej rozhodovacie a ovládacie schopnosti boli negatívne ovplyvnené, znalci považovali jej duševný stav v oboch prípadoch vykonania právnych úkonov za tak narušený, že nebola spôsobilá právne konať; H. B. trpela dňa 25.5.2014 a dňa 6.9.2014 depresiou ťažkého stupňa / demenciou stredne ťažkého stupňa, pričom jej ochorenie možno datovať od dátumu 7.2.2014, jej zdravotný stav ku dňu 25.5.2014 a 6.9.2014 vylučoval slobodosť a vážnosť v uplatnení jej vôle pri vykonaní právnych úkonov a vylučoval, že by jednotlivým právnym úkonom vykonaným v týchto dňoch rozumela a že by bola schopná posúdiť následky svojho konania; jej zdravotný stav ku dňu 25.5.2014 a 6.9.2014 bol taký, že je možné tvrdiť, že konala v duševnej poruche, ktorá ju robila na vykonanie právnych úkonov neschopnou; H. B. bola v takom zdravotnom stave, ktorý vylučoval jej spôsobilosť na realizáciu právnych úkonov už keď trpela globálnou amnéziou, teda vo februári 2014 - s určitosťou je možné povedať, že v tomto čase už nebola spôsobilá na vykonanie žiadnych právnych úkonov; po XX.X.XXXX (úmrť manžela) už nie je možné považovať jej schopnosti vykonávať právne úkony za zachované, pričom sa jednalo o stav trvalý; počínajúca demencia sa datuje najmenej od 7.2.2014, resp. dokázateľne trpela cievnym ochorením mozgu s demenciou 3. stupňa; na jeseň 2014 už boli klinické známky demencie pozorovateľné (avšak nediagnostikované), choroba sa u nej musela vyvíjať minimálne v priebehu niekoľkých mesiacov pred jeseňou 2014; daný stav nastal pravdepodobne 7.2.2014, na 99 % už vo februári 2014 (aj pár mesiacov predtým) nebola spôsobilá na právne úkony. Nemožno tak prisvedčiť žalovanému, že súd prvej inštancie neuviedol dôvody, pre

ktoré považoval závery znaleckého posudku znaleckej organizácie za presvedčivé, keď tieto súd prvej inštancie uviedol v ods. 22 napadnutého rozsudku.

39. Nemožno súhlasiť so žalovaným ani v tom, že súd prvej inštancie tieto závery mechanicky prebral, keďže súd prvej inštancie sa vysporiadal i so znaleckým posudkom MUDr. Andrého predloženým žalovaným a mal za to, že tento v zásade nespochybnil závery znaleckého posudku znaleckej organizácie, neuviedol, v čom by prípadne pochybila, iba prezentoval iný svoj názor na daný stav. Súd prvej inštancie poukazoval na to, že znalec MUDr. André napr. nevylúčil, že by H. B. v čase vykonania právnych úkonov nebola nespôsobilá na ich vykonanie, ale uviedol, že podľa neho nie je možné jednoznačne preukázať, že nebola schopná vyhodnotiť závažnosť aj následky situácie, v ktorej zriadila listinu o vydedení a závet; znalec pripustil, že H. B. trpela v roku 2014 duševnou poruchou (organickou afektívnou poruchou - F06.3), a to aj dňa 25.5.2014 a 6.9.2014, avšak podľa neho jedinec s takouto poruchou býva spravidla schopný správne sa v základných životných situáciách orientovať, zdravotný stav H. B. ku dňu 25.5.2014 a 6.9.2014 podľa neho teda nevylučoval, že by právny úkon bol ňou v tieto dni vykonaný slobodne a vážne, nebol taký, že by bolo možné tvrdiť, že konala v duševnej poruche, ktorá by ju robila na vykonanie jednotlivých právnych úkonov neschopnou. Súd prvej inštancie poukázal tiež na to, že znalec MUDr. André ohľadom vyšetrenia B. K. v roku 2015 (ktorá konštatovala stredne ťažkú demenciu u H. B.) uviedol, že z tejto správy je nemožné vyvodiť, že stredný stupeň demencie bol prítomný už v roku 2014 - konkrétne dôvody však neuviedol. Podľa súdu prvej inštancie spočíval zásadný rozdiel medzi znaleckými posudkami hlavne v skutočnosti, že znalecký posudok MUDr. Andrého vychádza z neexistencie diagnózy demencia, keď znalec neobjavil v zdravotnej dokumentácii údaj o demencii, ktorá by mala byť prítomná už od roku 2014, naopak znalecký posudok znaleckej organizácie vychádza z pozitívnych zistení, ktoré potvrdzujúcu uvedenú diagnózu demencie ku dňu 25.5.2014 a 6.9.2014, pričom nie je ničím neobvyklým, že v zdravotnej dokumentácii sa niektoré veci nenachádzajú z rôznych dôvodov.

40. Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že znalecký posudok znaleckej organizácie je komplexnejší oproti znaleckému posudku MUDr. Andrého, ktorý je vo svojej podstate len zhrnutím dostupnej zdravotnej dokumentácie H. B.. MUDr. André sa vo svojom znaleckom napr. vôbec nezaobrá testom MMSE z 21.1.2015 poručiťky H. B. vykonaným necelých 5 mesiacov po spísaní listiny o vydedení a nijako ho nevyhodnocuje, čo je podľa názoru odvolacieho súdu zásadná okolnosť ovplyvňujúca závery znaleckého dokazovania. V odbornej literatúre bolo zdôraznené, že pri posudzovaní spôsobilosti už zomretých osôb k jednotlivému právnemu úkonu je úloha znalca podstatne znížená. Nemôže sa v takom prípade spoľahnúť na výpoveď posudzovaného, ale vychádza iba zo spisového materiálu. Bol zaujatý a odôvodnený názor, že pri znaleckom skúmaní sa má v takom prípade vychádzať len z niektorých svedeckých výpovedí, a to najlepšie z tých, ktorým súd uveril a o znalecké zhodnotenie ktorých sudca znalca požiadal. Inak by sa mal zamerať skôr na zdravotnícke nálezy, najmä na záznamy z doby najbližšej posudzovanému právnemu úkonu (Brichcín, S.: Soudně psychiatrická expertiza z pohledu znalecké praxe, Bulletin advokacie. Bulletin advokacie č. 4/1998, s. 23 a nasl.). V tomto konaní bolo osobitne významnou skutočnosťou nepredchádzajúce konanie 26Ps/6/2014, v ktorom bola H. B. psychiatricky vyšetovaná v relatívne krátkom čase od vykonania napadnutých právnych úkonov, v rámci ktorých bol vykonaný kognitívny test na zistenie demencie (MMSE) necelých 5 mesiacov po spísaní druhého právneho úkonu – listiny o vydedení, resp. 8 mesiacov po spísaní závetu, pričom výsledky tohto testu (15 bodov – stredný stupeň demencie) neboli znalcom MUDr. Andréom zohľadnené, resp. sa k nim dostatočným spôsobom nevyjadril. Naopak znalecký posudok znaleckej organizácie prináša komplexný pohľad na zdravotný stav H. B. v rozhodujúcom období a tento vyhodnocuje s prihliadnutím na všetky relevantné skutočnosti.

41. Pokiaľ žalovaný považoval zo strany znaleckej organizácie za neprijateľné odmietnutie záverov ošetrojúceho psychiatra B. J., ktorý dňa 26.3.2015 poskytol p. B. prvé kompletne psychiatrické vyšetrenie a následne dňa 2.12.2015 ďalšie ošetrenie a demenciu nediagnostikoval, k tejto námietke sa dostatočným spôsobom vyjadrila MUDr. Žigová (spracovateľka znaleckého posudku znaleckej organizácie) na pojednávaní dňa 15.6.2022, keď uviedla, že psychiater B. J. vo svojej diagnóze nezohľadnil výsledok testu MMSE 20 bodov, čo je už pod hranicou demencie a potvrdzuje diagnózu demencia. Znalecký posudok znaleckej organizácie a výsluch znalkyne MUDr. Žigovej dáva žalovanému tiež vyčerpávajúcu odpoveď na jeho námietku, že je absurdná predstava, že osoba, ktorá dňa 25.5.2014 a 6.9.2014 bola v ťažkom stave a tento bol trvalý a len sa zhoršoval, bola podrobená psychiatrickým vyšetreniam počas hospitalizácií, bola tiež dňa 26.3.2015 a 2.12.2015 vyšetovaná jej psychiaterom - bez

objavenia diagnózy demencie, bola schopná samostatne vypovedať v trestnom konaní a na civilnom súde vo veci svojej spôsobilosti, bola osobou, s ktorou notár spísal predmetné napádané listiny, ktorú ošetrojúci lekár ani žiadna z blízkych osôb, ktoré s ňou boli v permanentnom kontakte, za dementnú nepovažovali a neboli schopné zistiť, že táto je v ťažkom stave, dementná a neschopná realizovať právny úkon (ktorý vôbec nevyčnieva z rámca jej života a zodpovedal jej dlhodobu plánovanému rozhodnutiu), za to jeden zo znalcov to bez akýchkoľvek pochyb, následne s odstupom niekoľkých rokov, bez priameho kontaktu s konajúcou osobou, bez toho, aby sa vôbec zaoberal uvedenými skutočnosťami, dokáže bezpečne a jednoznačne demenciu určiť. Túto námietku považuje odvolací súd za nedôvodnú už i z toho dôvodu, že pokiaľ H. B. bola schopná samostatne vypovedať na civilnom súde vo veci svojej spôsobilosti, je zrejmé, že táto skutočnosť je úplne bez právneho významu, keďže práve v tomto konaní došlo k obmedzeniu jej spôsobilosti na právne úkony, napriek tomu, že bola schopná samostatne sa vyjadrovať. Ďalej je potrebné zdôrazniť, že znalecký posudok znaleckej organizácie všetky žalovaným namietané skutočnosti zohľadňuje a navyše B. M. bola i v priamom kontakte s H. B., keď ju aj osobne vyšetrovala dňa 13.7.2016, pričom zistená existencia tak pokročilej demencie napovedala, že chorobný proces začal dlhšie obdobie predtým, keďže skokovité zhoršenie po náhlejšom mozgovocievnej príhode, či úraze, nebolo zaznamenané. B. M. tiež uviedla, že jej vyšetrenie, napriek veľkej ústretovosti z jej strany, konštatuje 15 bodov, ale keby sa vykonal za štandardných podmienok podľa manuálu, bolo by to 12 alebo 10 bodov, a to je už ťažký stupeň demencie; H. B. nerozumela otázkam, bolo potrebné ich opakovať. Znalecký posudok znaleckej organizácie podrobne uvádza chronológiu udalostí v relevantnom období vykonávania právnych úkonov poručiťky (str. 29-31 znaleckého posudku), a z tohto je zrejmé, že H. B. konala pri prvom právnom úkone (závete) dňa 25.5.2015, t.j. 3 mesiace po ťažkom stave globálnej amnézie pri arteriíze jej mozgu a 16 dní po hospitalizácii v stave psychiatricky popísanej hlbokéj depresie a pri druhom právnom úkone (listine o vydedení) dňa 6.9.2014 v stave pretrvávajúcej depresie a demencie (ktorá bola už ako stredne pokročilá konštatovaná znaleckým vyšetrením v januári 2015), preto znalecký kolektív považoval duševný stav H. B. v oboch prípadoch za tak narušený, že nebola spôsobilá právne konať. Znalčka MUDr. Žigová pri svojom výsluchu uviedla, že posudzovaná pred právnymi úkonmi trpela cievnym ochorením mozgu, ktoré by samo o sebe nevyklúčovalo právnu spôsobilosť, avšak pri tomto ochorení utrpela ťažký psychotrauma, kedy jej pred očami zomrel manžel a následkom toho trpela reaktívnou depresiou ťažkého stupňa a 11.4.2014 mala značnú anamnézu a bola dezorientovaná. Na otázku žalovaného, či sa po februári 2014 mohol stav H. B. zlepšiť natoľko, že by mohla vykonať právne úkony, znalčka uviedla, že od 12.2.2014 do XX.X.XXXX nevedia so 100% istotou určiť, či bola schopná nejakých právnych úkonov, avšak po XX.X.XXXX, kedy utrpela ťažký psychotrauma s ťažkou depresiou opakovane zaznamenanou, ten stav sa akceleroval do cievného ochorenia mozgu, čo vyústilo v demenciu a tam už nepovažujú jej schopnosti vykonávať zložité právne úkony za zachované; po XX.X.XXXX sa jednalo o stav trvalý, ktorý viedol k smrti.

42. Nedôvodnou bola i námietka žalovaného, že znalecké posudky obsahujú najzásadnejší rozpor v názore na charakter ochorenia – tranzitórna globálna amnézia (TGA), pričom B. L. konštatuje, že TGA popisovaná v r. 2014 je neurologická diagnóza, z ktorej podstaty vyplýva prechodný stav, ktorý nemožno dávať do priamej súvislosti s demenciou a že tzv. predementný syndróm bol v danom prípade len teoretická, predpokladaná kategória, ktorá nemôže byť forenzne relevantným dokladom, a naproti tomu znalecký posudok znaleckej organizácie s TGA identifikovanou v roku 2014 spája nástup demencie, pričom túto však vôbec neklasifikuje stupňom jej závažnosti. V súvislosti s ochorením tranzitórna globálna amnézia, ktorá bola v roku 2014 diagnostikovaná H. B., B. M. na pojednávaní vysvetlila, že keby išlo o ojedinelý atak nedokrvenia mozgu, ktorý sa prejavil výpadkom pamäti na určitú dobu, tento by sám o sebe bol nepostačujúci pre konštatovanie, že išlo o demenciu, avšak keď za ním nasledovali ďalšie udalosti a nepriaznivý dopad ťažkej psychotraumy, ktorý akceleroval priebeh ochorenia, t.j. cievného ochorenia mozgu, potom aj táto globálna amnézia má klinický význam. Podľa názoru odvolacieho súdu je toto zdôvodnenie znalkyne dostačujúce a pochopiteľné i pre osobu bez odborných znalostí v odbore psychiatria, preto iba všeobecné konštatovanie znalca MUDr. Andrého nebolo spôsobilé spochybniť závery znaleckej organizácie, ktorá podrobne vyhodnocovala chronológiu udalostí v priebehu vykonávania právnych úkonov H. B. a svoje závery vyčerpávajúco odôvodnila už podanom znaleckom posudku.

43. Súd prvej inštancie potom správne návrh na vykonanie kontrolného znaleckého dokazovania zamietol, pretože znalecký posudok znaleckej organizácie nebol žiadnym relevantným spôsobom spochybnený. Na margo znaleckého posudku je pritom potrebné uviesť, že súd ho hodnotí voľne ako ktorýkoľvek iný dôkaz a nie je ním bezpodmienečne viazaný. Nemôže síce nahradiť odbornú mienku

znalca vlastnou laickou mienkou, ale môže a je povinný preveriť znalecký posudok najmä z toho hľadiska, či znalec prihliadol na všetky skutočnosti, ktoré majú význam pre podanie posudku, či sa skutkové východiská znaleckého posudku opierajú o skutočnosti v konaní náležite zistené alebo naopak o skutočnosti, ktoré sú pochybné, ba dokonca odporujúce iným výsledkom dokazovania a či riešenie znalca logicky vyplýva z týchto skutkových predpokladov. Na základe vyššie uvedených hľadísk možno konštatovať, že im znalecký posudok znaleckej organizácie v plnom rozsahu vyhovuje bez akejkoľvek potreby jeho opravy či doplnenia. Naopak znalecký posudok znalca MUDr. Andrého sumarizuje len zdravotnú dokumentáciu žalovanej a teoretická východiská posudzovania spôsobilosti na právne úkony, pričom nezohľadňuje všetky rozhodujúce skutočnosti (MMSE test) a vychádza len z toho, že v zdravotnej dokumentácii znalec nenašiel záznam o demencii H. B. v období vykonania sporných právnych úkonov, čo je však s ohľadom na okolnosti prípadu nepostačujúce. Je tiež potrebné poznamenať, že posudok znaleckej organizácie vyhotovoval kolektív znalcov, ktorí dospeli jednohlasne k spoločnému záveru, že v čase spísania závetu a listiny o vydedení trpela H. B. depresiou ťažkého stupňa a demenciou stredne ťažkého stupňa, pričom jej zdravotný stav v tom čase vylučoval slobodnosť a vážnosť vôle poručiteľky.

44. Nedôvodnou bola i námietka žalovaného, že súd prvej inštancie ustanovil znaleckú organizáciu, ktorá podávala posudok v predchádzajúcom konaní vedenom na Okresnom súde Trnava sp. zn. 26Ps/6/2014 vo veci obmedzenia spôsobilosti H. B. na právne úkony. Je potrebné uviesť, že žalovaný túto skutočnosť nenamietal po tom, čo mu bolo doručené uznesenie súdu prvej inštancie č.k. 37C/23/2019-132 z 28.8.2020, ktorým súd ustanovil túto znaleckú organizáciu, hoci žalovaný bol v predmetnom uznesení poučený o možnosti podať námietky proti osobe znalca do 5 dní. Túto námietku odvolací súd preto považuje za účelovú, a to najmä z dôvodu, že znalecká organizácia následne vo svojich záveroch nepodporila tvrdenia žalovaného. Navyše skutočnosť, že znalecká organizácia už podávala (kontrolný) znalecký posudok vo veci obmedzenia spôsobilosti na právne úkony H. B. sp. zn. 26Ps/6/2014, nezakladá jej zaujatosť v prejednávanej veci. Práve naopak, keďže znalkyňa uvedenej znaleckej organizácie mala možnosť H. B. aj osobne vyšetriť, a skutkový stav bol znaleckej organizácii známy už z predchádzajúceho konania, bolo v záujme rýchlosti a hospodárnosti konania, aby znalecký posudok podala práve táto znalecká organizácia. V tomto konaní išlo v podstate o zodpovedanie odbornej otázky, odkedy nastal u H. B. stav, kedy nebola spôsobilá na právne úkony, keďže v predchádzajúcom konaní sp. zn. 26Ps/6/2014 bola H. B. obmedzená spôsobilosti na právne úkony rozsudkom vyhláseným dňa 16.1.2017, ktorý bol následne potvrdený i odvolacím súdom. Už v tomto konaní sa pritom závery znaleckých posudkov (MUDr. Gregorovej i znaleckej organizácie) okrajovo zaoberali i otázkou, kedy sa začala demencia u H. B. (so záverom od 7.2.2014), preto nemožno súhlasiť so žalovaným ani v tom, že tieto znalecké posudky podané v konaní sp. zn. 26Ps/6/2014 nemali význam pre prejednanú vec.

45. Rovnako tak odvolací súd nesúhlasí ani s námietkou žalovaného, že súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dokazovanie, a to najmä výsluchom žalovaného, navrhovaných svedkov, ktoré bolo potrebné pre rozhodnutie vo veci. Riešenie otázky, či osoba v čase, keď robila príslušný právny úkon, konala v duševnej poruche, totiž závisí od posúdenia skutočností, na ktoré sú v zmysle § 207 CSP potrebné odborné znalosti. Za týmto účelom súd prvej inštancie nariadil znalecké dokazovanie, nakoľko sa jedná o odbornú otázku, ktorú ani súd, ani osoba bez odborných znalostí z odboru psychiatrie, zodpovedať nevie. Návrhy na výsluch svedkov (žalovaného a ostatných osôb bez špecializácie v odbore psychiatria) by boli nadbytočné, pretože i odvolací súd má za to, že svedkovia ako osoby bez odborného vzdelania z oblasti psychiatrie, nie sú schopní svojím laickým úsudkom posúdiť duševný stav alebo jej, preto nemohli ani vyvrátiť závery znaleckého posudku, ktorý vychádzal z odborných znalostí a odborného posúdenia okolností prípadu. Za dôkaz opaku záveru znaleckého dokazovania totiž nemožno považovať výsluchy svedkov, ale len medicínsky nález, posudok. Teda ak pri hodnotení duševného stavu osoby proti sebe stoja znalecký posudok a svedecká výpoveď osoby bez odborného vzdelania, je logické, že súd vychádza zo znaleckého posudku. V konaní nebolo pritom preukázané, že by uvedený iný medicínsky dôkaz, ktorý by vyvrátil závery znaleckého posudku znaleckej organizácie, existoval. Napokon v štádiu konania, keď už boli vo veci podané znalecké posudky, pričom pred ustanovením znaleckej organizácie žalovaný, resp. žiadna zo strán nevykonanie dokazovania v potrebnom rozsahu pre účely znaleckého dokazovania nenamietala, a znalci (i MUDr. André, ktorý na žiadosť žalovaného podal súkromný znalecký posudok) považovali predložené podklady za dostatočné pre vypracovanie znaleckého posudku, by vykonanie ďalšieho dokazovania nemalo žiaden praktický význam. Znalecké posudky pritom vychádzali z kompletnej zdravotnej dokumentácie H. B., zohľadnili i výsluchy v trestnom konaní a v konaní o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony H. B.. Navyše na pojednávaní dňa 15.6.2022 (po zamietnutí návrhu na vykonanie kontrolného znaleckého dokazovania) strany zhodne

uviedli, že návrhy na vykonanie ďalších dôkazov nemajú. Súčasne je potrebné poukázať na to, že odvolacia argumentácia žalovaného nesmeruje k tomu, že znalecký posudok znaleckej organizácie nezohľadnil nejaký konkrétny podklad, ktorý by bol rozhodujúci pre jeho závery, ale rozporuje odborný názor znalcov znaleckého ústavu s poukazom na iný (súkromný) znalecký posudok. Z týchto dôvodov preto odvolacia argumentácia žalovaného o nevykonaní navrhnutého dokazovania nemohla obstáť.

46. Odvolací súd taktiež nepovažuje za dôvodnú námietku žalovaného, podľa ktorej je napadnutý rozsudok nepreskúmateľný pre nedostatočné odôvodnenie. Podľa odvolacieho súdu, súd prvej inštancie vo svojom rozsudku uviedol, aký skutkový stav zistil a prečo považoval žalobu za dôvodnú a naopak námietky žalovaného za nedôvodné. Súd prvej inštancie tiež odkázal na relevantné zákonné ustanovenia § 34, § 38 OZ, v rozsudku ich primerane vyložil a aplikoval na konkrétnu vec. Súdne rozhodnutie, ktoré stručne a jasne objasní podstatu sporu a závery súdu (v rozsahu vyžadovanom § 220 ods. 2 CSP), nemožno považovať za arbitrárne. Odôvodnenie napadnutého rozsudku ako celok potom vyhovuje náležitostiam § 220 ods. 2 CSP, keďže z neho možno zistiť tak skutkové, ako aj právne závery súdu prvej inštancie, ktoré ho viedli k vyhovaniu žalobe. Okolnosť, že jednotlivé právne závery súdu prvej inštancie nepovažuje žalovaný za správne, neznamená ešte jeho nepreskúmateľnosť.

47. Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch II. a III. ako vecne správny, vrátane vecne správneho závislého výroku IV. o náhrade trov konania, odvolacími dôvodmi žiadnej zo strán osobitne nenapadnutým, s použitím § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

48. Pre úplnosť sa dodáva, že podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

49. O náhrade trov odvolacieho konania, s použitím § 262 ods. 1 CSP v zmysle § 396 CSP, rozhodol odvolací súd ex offa podľa § 255 ods. 1 CSP a v odvolacom konaní v celom rozsahu úspešným žalobcom priznal nárok na plnú náhradu trov konania proti neúspešnému žalovanému. O výške náhrady trov konania v zmysle § 262 ods. 2 CSP rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie skončí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

50. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP). Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP). Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).